

קריעת הבגד הינו סמל יהודי
לאבלות ומביא לידי ביטוי את
הקרע והחלל שנוצר בנפשנו
כשאנו מאבדים אדם קרוב.

ברכת דיין האמת מצדיקה
את החלטותיו של ה' -
הטובות והרעות.

משנה זו, הלקוחה מפרקי
אבות והפסוקים הנוספים
אותם אומרים מיד לאחריה,
מבטאים השלמה עם
המציאות שבה האדם קיבל
את נשמתו כפיקדון ומשימתו
היא להשתמש בנשמה
באופן הטוב ביותר, עד
להחזרתה לבורא עולם.

צידוק הדין - בעת פטירת
אדם קרוב, על אף הקושי
הגדול הכרוך בכך, נוהגים
לבטא את גדלותו של האל
ואת קבלת רוע הגזרה.

טקס הלוויה נפתח בהתכנסות בני המשפחה
והחברים בבית הלוויות ובקריעת בגדי האבלים.

לאחר מכן מברכים את ברכת דיין האמת:

ברוך אתה אֱלֹהֵינוּ - אֵל-לְהִיבֹנוּ
מִלֶּכֶךְ הָעוֹלָם דִּין הָאֱמִת.

לאחר הקריעה מביאים את מיטת המת לאולם,
ונאמרים ההספדים על המת.

לאחר ההספדים עורך הלוויה מקריא:

עֲקֹבִיָּא בֶן מִהֶלְלָאֵל אָמַר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים
וְאַיִן אַתָּה בָּא לְיַדִּי עֲבִירָה; דַּע מֵאַיִן בָּאתָ, וְלֹאֵן אַתָּה
הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מֵאַיִן
בָּאתָ - מִטִּבְּהָ סְרוּחָהּ, וְלֹאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ - לְמָקוֹם עֶפֶר,
רְבִיזָה וְתוֹלְעָה,
וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֲתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

(פרקי אבות ג, א)

מוסיפים את הפסוקים הבאים שעניינם צידוק הדין:

גָּדַל הָעֶצֶה וְרַב הָעֲלִילָה, אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת עַל כָּל
דְּרָכֵי בְנֵי אָדָם, לָתֵת לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ וְכַפָּרִי מַעֲלָלָיו.
(ירמיהו לב, יט)

לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר אֲדֹנָי, צוּרִי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ.
(תהילים צב, טז)

אֲדֹנָי גִּתָּן, וְאֲדֹנָי לָקָה. יְהִי שֵׁם אֲדֹנָי מְבֹרָךְ.
(איוב א, כא)

וְהוּא רַחוּם וְכַפָּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְבֵּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ,
וְלֹא יַעֲרִי כָל חַמָּתוֹ.
(תהילים עה, לה)

לאחר מכן האבלים אומרים בארמית קדיש יתום.

תפילת הקדיש היא תפילה בשפה הארמית הנישאת על ידי האבלים לאחר פטירת קרוביהם. התפילה עוסקת בהלל ובשבח לה', בהכרת המתאבל במלכות ה' בעולם ובבקשה לזכות בשלום ובחיים טובים. **קדיש יתום** נאמר על ידי האבלים במהלך טקס הלוויה והקבורה ולאחר מכן במשך אחד- עשר חודשים (באבלות על הורים) או במשך שלושים יום (באבלות על קרובים אחרים).

הנוסח בארמית:

האבלים: יתגדל ויתקדש שְׁמָה רַבָּא.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעְיָתָהּ, וְיִמְלִיף מְלָכִיתָהּ, וְיַצְמִיחַ פְּרָקְנָהּ, וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעֵגְלָא וּבְזִמְזָן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל והאבלים: אָמֵן. יְהֵא שְׁמָה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

האבלים: יתְבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה וְיִתְהַלָּל שְׁמָה דְקָדְשָׁא, בְּרִיף הוּא.

הקהל: אָמֵן [או: בְּרִיף הוּא].

האבלים: לְעֵלְמָא מִן כָּל בְּרִיקְתָּא [בעשרת ימי תשובה: לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמָא מְכָל בְּרִיקְתָּא] וְשִׁירְתָּא, תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא, דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, וְחַיִּים עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

האבלים: [פוסעים שלוש פסיעות לאחור] עוֹשָׂה שְׁלֹום [בעשרת ימי תשובה: הַשְׁלֹום] בְּמְרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלֹום עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אָמֵן.

תרגום:

האבלים: יתגדל ויתקדש שמו הגדול.

הקהל: אמן.

האבלים: בעולם שברא כרצונו וימליך מלכותו ויצמיח ישועות ויקרב משיחו.

הקהל: אמן.

האבלים: בחיכם ובימיכם ובחיי כל בית ישראל במהרה ובזמן קרוב, ואמרו אמן.

הקהל והאבלים: אמן. יהי שמו הגדול מבורך, לעולם ולעולמי עולמים.

האבלים: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמו של הקדוש ברוך הוא.

הקהל: אמן [או: ברוך הוא].

האבלים: למעלה מכל הברכות [בעשרת ימי תשובה: למעלה ולמעלה מכל הברכות] והשירות, התשבחות והנחמות, הנאמרות בעולם, ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

האבלים: יהי שלום רב מן השמים וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

האבלים: [פוסעים שלוש פסיעות לאחור] עושה שלום [בעשרת ימי תשובה: השלום] במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

כעת מתחילים בהליכה אל הקבר, במהלכה עוצרים פעמים מספר לשם אמירת פסוקים שונים.

יָשָׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בָּצַל שֶׁד-י יִתְלוֹנֶן: אִמֵּר לְאֹדֶנִי-י מַחְסִי וּמִצִּידֹתַי, אֲ-לֹהֵי אֲבֹטָט בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילֵךְ מִפֶּחַ יְקוֹשׁ, מִדְּבַר הַיּוֹת: בְּאֲבָרְתוֹ יִסֹּף לָךְ וְתַחַת כִּנְפָיו תִּחְסֶה. צָנָה וְסַחֲרָה אֲמַתּוֹ: לֹא תִירָא מִפֶּחַד לִילָה, מִחֵץ יַעֲוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְּלִי יִהְלֹךְ, מִקִּטָּב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדָּךְ אֵלַי וּרְבֹבָה מִימִינָךְ. אֵלַיִךְ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט, וְשִׁלְמַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה אֹדֶנִי-י מַחְסִי, עֲלִיּוֹן שְׁמַת מְעוֹנָךְ: לֹא תִאָּנֶה אֵלַיִךְ רָעָה, וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָךְ: כִּי מִלֶּאֱכִיו יִצְוֶה לָךְ לִשְׁמֹרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנוֹךְ, פֶּן תִּגּוֹף בְּאֲבָן רִגְלֶךָ: עַל שַׁחַל תִּפְתֵּן תִּדְרֹךְ, תִּרְמָס כְּפִיר וְתִנְיֹן: כִּי בִי חֶשֶׁק וְאַפְלָטָהוּ, אֲשַׁנְּבֶהוּ כִּי יֵדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ, עֲמוּ אֲנִכִּי בְצָרָה, אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבְּדֶהוּ: אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ, וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: (תהילים, צא)

אֲשֶׁת חֵיל מִי יִמָּצָא, וְרֹחַק מִפְּגִינִים מְכָרָה: בָּטַח בָּהּ לֵב בְּעֵלָהּ, וְשָׁלָל לֹא יִחְסֹר: גְּמֻלָּתָהּ טוֹב וְלֹא רָע, כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דִּרְשָׁה צָמַר וּפְשָׁתִים, וְתַעֲשֶׂב בַּחֲפֶץ כְּפִיָּה: הֵיטָה כְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרוֹחַק תִּבְיֵא לַחֲמָה: וְתִקֵּם בְּעוֹד לִילָה, וְתִתֵּן טָרֶף לִבְיָתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ: זִמְמָה שֹׁדָה וְתִקְחָהּ, מִפְּרִי כְפִיָּה נִטֵּעַ כְּרֵם: חֲגֹרָה בְּעוֹז מִתְּנִיָּה, וְתֹאמֶץ זְרוּעוֹתֶיהָ: טַעְמָה כִּי טוֹב סַחֲרָה, לֹא יִכְבֶּה בְּלִיל גֵּרָה: יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּכִישׁוֹר, וְכַפֶּיהָ תִּמְכּוּ פֶלֶךְ: כַּפָּה פָּרִשָׁה לְעֵנִי, וְיָדֶיהָ שְׁלָחָה לְאֲבִיוֹן: לֹא תִירָא לִבְיָתָהּ מִשְׁלֹג, כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שְׁנָיִם: מִרְבָּדִים עֲשֻׂתָהּ לָהּ, יֵשׁ וְאֶרְגָּמָן לְבוּשָׁה: נֹדַע בְּשִׁעְרִים בְּעֵלָהּ, בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אֶרֶץ: סָדִין עֲשֻׂתָהּ וְתִמְכּוֹר, וְחֲגוֹר נִתְּנָה לְכַנְעֲנִי: עוֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁהּ, וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיָּה פִּתְחָה בַּחֲכָמָה, וְתוֹרַת חֹסֶד עַל לְשׁוֹנָה: צוֹפִיָּה הִלִּיכוֹת בֵּיתָהּ, וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל: קִמּוּ בְּנֵיָהּ וְיִאֲשְׁרוּהָ, בְּעֵלָה וְיִהְלָלָה: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, וְאַתְּ עֲלִית עַל כָּלָנָה: שֹׁקֵר חֲחֹן וְהִבֵּל הִיפִּי, אֲשֶׁה יִרְאֵת אֹדֶנִי-י: הִיא תִתְהַלָּל: תָּנוּ לָהּ מִפְּרִי יְדֶיהָ, וְיִהְלָלוּהָ בְּשִׁעְרֵים מַעֲשֵׂיהָ: (משלי, לא)

מזמור זה הנאמר לנפטר ולנפטר מבטא את השמירה על האדם מאויבים ומזיקים. בא- מירתו אנו מתפללים על שמירת הנפטר במיוחד בשעה זו בה נשמתו עולה למרום.

לנפטר נוהגים להוסיף את מזמור אשת חיל שמטרתו להלל את מעשיה ותכונותיה.

כעת חוזרים האבלים ואומרים קדיש יתום.

לאחר הטמנת הנפטר בקבר וסתימת הגולל עליו, הקברן מכסה את הקבר במעט עפר ואומר שלוש פעמים:

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית
והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו.
(תהילים עה, לח)

הנוכחים בלוויה מוזמנים להשתתף בכיסוי הקבר בעפר.

בתום הקבורה איש החברה קדישא אומר:

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט,
א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא.

הצור תמים בכל פעל, מי יאמר לו מה תפעל, השליט
במטה ובמעל, ממית ומחיה, מוריד שאל ויעל.

הצור תמים בכל מעשה, מי יאמר לו מה תעשה,
האומר ועשה, חסד חנם לנו תעשה,
ובזכות הגעקד כשה, הקשיבה ועשה.

צדיק בכל דרכיו הצור תמים, ארף אפים ומלא רחמים,
חמל נא וחוס נא על אבות ובנים,
כי לה, אדון, הסליחות והרחמים.

צדיק אתה אדני-י להמית ולהחיות, אשר בידך פקדון
כל רוחות, חלילה לה זכרוננו למחות, ויהיו נא עיניך
ברחמים עלינו פקוחות,
כי לה, אדון, הרחמים והסליחות.

אדם אם בן שנה יחיה, או אלף שנים יחיה, מה יתרון
לו, כלא היה יחיה, ברוך דין האמת, ממית ומחיה.

ברוך הוא, כי אמת דינו, ומשוטט הכל בעינו, ומשלם
לאדם חשבונו ודינו, והכל לשמו הודיה יתנו.

ידענו אדני-י כי צדק משפטך, תצדק בדברך ותזכה
בשפטך, ואין להרהר אחר מדת שפטך, צדיק אתה

לפי היהדות, כיסוי המת
בעפר מבטאת את
הכבוד שרוחשים אליו.
לפיכך נוהגים להזמין
את כל הנוכחים בלוויה
להשתתף בפעולה זו.

תפילת צידוק הדין
מבטאת את הסתמכות
האדם על ה' בעת צרה.
היא מדגישה את גדלות
האל ואת קבלת הדין
שנגזר משמיים.

אדני-י, וישר משפטך.

דין האמת, שפט צדק ואמת, ברוך דין האמת, כי כל
משפטיו צדק ואמת.

נפש כל חי בידך, צדק מלאה ימינה וידך, רחם על
פליטת צאן ידיך, ותאמר למלאך הרוך ידך.

יש המוסיפים את הפסוקים הבאים:

גדל העצה ורב העליה, אשר עיניך פקוחות על כל
דרכי בני אדם, לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו.

להגיד כי ישר אדני-י, צורי ולא עולתה בו. אדני-י נתן,
ואדני-י לקח, יהי שם אדני-י מבורך.

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית, והרבה להשיב אפו,
ולא יעיר כל חמתו.

לאחר מכן, נאמר המזמור הבא:

מכתם לדוד שמרני א-ל כי חסיתי בך:

אמרת לאדני-י אדני אתה טובתי בל עליה:

לקדושים אשר בארץ הבזה ואדירי כל חפצי בם:

ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיה נסכיהם מדם ובל

אשיא את שמותם על שפתי:

אדני-י מנת חלקי וכוסי אתה תומיה גורלי:

חבלים נפלו לי בנעמים אף נחלת שפחה עלי:

אברך את אדני-י אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי:

שויתי אדני-י לגנדי תמיד כי מימיני בל אמוט:

לכן שימח לבי ויגל כבודי אף בשירי ישכן לבטח:

כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת:

תודיעני ארח חיים שבע שימחות את פניך נעמות

בימינה נצח:

(תהילים טז)

גם פסוקים אלו מבטאים
את מבטחו של האדם
בצדקת אלוהים

כעת נעמדים האבלים ביחד ואומרים קדיש גדול.

תפילת הקדיש המיוחדת, קדיש הגדול או קדיש דאתחדתא - נאמרת רק בעת הקבורה (ולא בימי זכרון אחרים). קדיש זה מבטא ציפייה לישועה, להתחדשות ולתחיית המתים.

הנוסח בארמית:

האבלים: יתגדל ויתקדש שְׁמֵהּ רַבָּא.

הקהל: אמן.

האבלים: בְּעֶלְמָא דִּי הוּא עֲתִיד לְאַתְחַדְתָּא וּלְאַחֲרֵי מַתְיָא וּלְאַסְקָא יְתְּהוֹן לְחַיִּי עֲלֵמָא וּלְמִבְנֵי קִרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וּלְשִׁכְלָל הִיכְלָה בְּנֵיהּ, וּלְמַעַקֵּר פּוּלְחָנָא נִכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דְשִׁמְיָא לְאַתְרָהּ, וְיִמְלִיךָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵהּ וְיִקְרָהּ, וְיַצְמַח פִּירְקָנָהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ.

הקהל: אמן.

האבלים: בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְזָן קָרִיב וְאַמְרוּ אָמֵן.

הקהל והאבלים: אמן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּהּ מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עֲלְמֵיָא.

האבלים: יְתַבְּרָךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

הקהל: אמן [או: בְּרִיךְ הוּא].

האבלים: לְעֵלְא מִן כָּל בְּרִכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִּשְׁבַּחְתָּא וְנִחְמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא וְאַמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אמן.

האבלים: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּהּ מִן שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אמן.

האבלים: [פוסעים שלוש פסיעות לאחור]

עוֹשֶׂה שְׁלֹום בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלֹום עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן.

הקהל: אמן.

תרגום:

האבלים: יתגדל ויתקדש שמו הגדול.

הקהל: אמן.

האבלים: בעולם שהוא עתיד להתחדש ולהחיות מתים ולהעלות לחיי עולם ולבנות קריית ירושלים ולשכלל היכלו בתוכה לעקור עבודה זרה מן הארץ ולהחזיר עבודת שמים למקומה וימליך הקדוש ברוך מלכותו וכבודו. ויצמיח גאותו ויקרב משיחו.

הקהל: אמן.

האבלים: בחיים ובמיכם ובחיי כל ישראל במהרה בקרוב ואמרו אמן.

הקהל והאבלים: אמן. יהא שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים.

האבלים: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שם הקדוש ברוך הוא.

הקהל: אמן [או: ברוך הוא].

האבלים: למעלה מכל ברכות ושירות תשבחות ונחמות הנאמרות בעולם ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

האבלים: יהי שלום רב מן השמים וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

האבלים: [פוסעים שלוש פסיעות לאחור]

עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן.

הקהל: אמן.

לאחר אמירת קדיש הגדול, נוהגים לומר את תפילת אל מלא רחמים:

א-ל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בְּמִרוֹמַיִם, הַמַּצֵּא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה, בְּמַעְלוֹת קְדוֹשִׁים וְטְהוֹרִים כְּזֹהַר הָרָקִיעַ מְזִהֲרִים, לְנִשְׁמַת פְּלוֹנִי/ת בֶּן/ת פְּלוֹנִי ופְּלוֹנִית [ומזכירים השם המלא של הנפטר/ת ושמות הוריו/ה] שֶׁהָלַךְ/לְעוֹלָמוֹ/שֶׁהָלְכָה לְעוֹלָמָהּ. בְּעֶבּוֹר שְׁבִלֵי נֶדֶר אֶתֵּן צִדְקָה בְּעֵד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ/תָּהּ

[ויש אומרים במקום: בעבור שאנו מתפללים לעילוי נשמתו/תה], בְּגֵן עֵדֶן תִּהְיֶה מְנוּחָתוֹ/תָּהּ. לִכְן בְּעַל הַרְחָמִים יִסְתַּיְּרֵהוּ/רָהּ בְּסִתְּרָהּ כִּנְפֵיו לְעוֹלָמַיִם, וְיַצְרֹר בְּצִרּוֹר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ/תָּהּ, אֲדֹנָיִי הוּא נִחַלְתוֹ/תָּהּ וְיָנוּחַ/וְתִנּוּחַ בְּשִׁלּוֹם עַל מִשְׁכְּבוֹ/בָּהּ וְנֹאמַר אָמֵן.

בקשת מחילה מן הנפטר:

פְּלוֹנִי/ת בֶּן/ת בַּת פְּלוֹנִי ופְּלוֹנִית [כאן נאמר השם המלא של הנפטר/ת ושמות הוריו/ה], בְּשֵׁם הַחֲבֵרָה קְדִישָׁא, בְּשֵׁם הַחֲבֵרִים שֶׁהִתְעַסְקוּ בָּךְ/בָּהּ, בְּשֵׁם מְשַׁפְּחָתְךָ/תָּהּ וְיִדִּידְךָ/דִּיךָ, אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמָּךְ/מִמָּךְ מַחִילָה. אִם חָס וְשְׁלוֹם פָּגַמְנוּ אִיזָה דְבַר בְּטִהְרָה, בְּנִשְׁיָאת הַמָּטָה אוּ בְּתִקְוֹן הַקֶּבֶר, סֶלַח/סְלַחִי נָא לָנוּ, כִּי שָׁגַגְהָּ הִיא. כָּל מֶה שֶׁעָשִׂינוּ הָיָה לְכַבּוֹדְךָ/דָּךְ עַל פִּי מִנְּהַג הַמָּקוֹם. אָנוּ פּוֹטְרִים אוֹתְךָ/אוֹתָהּ מֵהִיּוֹת חֵבֶר/ה בְּכָל חֲבֵרָה אוּ אֲגֵדָה אִיזוּשָׁהּ.

לָךְ/לְכִי בְּשִׁלּוֹם וְתִנּוּחַ/חֵי עַל מִשְׁכְּבְךָ/בָּךְ בְּשִׁלּוֹם, וְתִנְעֲמוּד/מְדִי לְגוֹרְלָךְ/לָךְ לְקֶץ הַיָּמִים.

הִי/הִי נָא מִלִּיץ/צֵת טוֹב בְּעֵד מְשַׁפְּחָתְךָ/תָּהּ וְיִדִּידְךָ/דִּיךָ, וְחַיִּים וְשְׁלוֹם יִהְיֶה לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הָעוֹלָם. אָמֵן.

תפילת אל מלא רחמים נאמרת לעילוי נשמת הנפטר ובמסגרתה מבקשים המתפללים מהקדוש ברוך הוא שיגן על נשמתו של הנפטר.

למנהג הנחת האבן טעמים
רבים. ביניהם מתן הכבוד
למת היות שהאבנים שעל
המצבה (המסמלות את
העובדה שהנשמה עדיין
קיימת כשם שאבן איננה
מתכלה) מעידות על כך
שישנם אנשים רבים הזוכרים
ואוהבים את המת.

כעת נוהגים להניח על הקבר אבן שנלקחה
מהאדמה הקרובה.

בטרם עוזבים המלווים את המקום, הם פונים
לנחם את האבלים הקהל מסתדר בשתי שורות,
והאבלים חולצים את נעליהם ועוברים בין השורות.
בזמן המעבר, מנחמים אותם הנוכחים באמירה:

"הַמָּקוֹם יִנַּחֵם אֶתְכֶם בְּתוֹךְ שְׂאֵר אַבְלֵי צִיּוֹן
וְיִרְוֹשׁ לָהֶם וְלֹא תוֹסִיפוּ לְדַאֵבָה עוֹד"

חברת סופיה קמה במטרה להקל על לקוחותיה ברגעים
של כאב ופרידה מאדם אהוב.
באמצעות ליווי והכוונה אנו נפחית מעליכם את הנטל
הארגוני ונעניק שקט נפשי ושליטה במהלך הדברים.

סופיה
אתכם ברגעים של כאב | 9120*

חברתנו מספקת את כלל השירותים הקשורים באבלות.
ליווי משפחות אבלות וסיוע בארגון לוויה שבעה ואזכרה | ליווי וייעוץ בתחומים
רגשיים, בירוקראטיים והלכתיים | שירותי תכנון מוקדם וכתיבת צוואות | אספקת
חבילות ניחומים לבתי עסק וללקוחות פרטיים | הפקת אירועי זיכרון והנצחה